# T002 A HÀM II 24-Thi Ca La Việt Lạy Sáu Phương

*Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)*

243 KINH THI CA LA VIỆT LẠY SÁU PHƯƠNG - TRƯỜNG A HÀM II

SOÁ 16

PHAÄT NOÙI KINH THI-CA-LA-VIEÄT LAÏY SAÙU PHÖÔNG Haùn dòch: Ñôøi Haäu Haùn, Sa-moân An Theá Cao.

Phaät ôû trong nuùi Keâ thuoäc thaønh Vöông xaù. Baáy giôø, coù vò con trai Tröôûng giaû teân Thi-ca-la-vieät, saùng sôùm daäy, taém röûa chaûi ñaàu, maëc aùo ñeïp, höôùng veà phöông Ñoâng laïy boán laïy, phöông Nam laïy boán laïy, phöông Taây laïy boán laïy, phöông Baéc laïy boán laïy, ngaång leân trôøi laïy boán laïy, cuùi xuoáng ñaát laïy boán laïy. Phaät ñi vaøo thaønh khaát thöïc, töø xa troâng thaáy nhö vaäy, lieàn ñi ñeán nhaø vò aáy ñeå hoûi lyù do: –Taïi sao anh laïi laïy saùu phöông? Vieäc naøy töông öùng vôùi phaùp gì? Thi-ca-la-vieät thöa: –Khi cha con coøn soáng daïy con laïy saùu phöông. Con chaúng bieát töông öùng vôùi phaùp gì. Nay cha con ñaõ maát, con khoâng daùm traùi leänh. Phaät daïy: –Cha anh daïy anh laïy saùu phöông khoâng phaûi duøng thaân leã baùi. Thi-ca-la-vieät lieàn quyø xuoáng baïch Phaät: –Cuùi mong Phaät giaûi thích yù nghóa cuûa söï laïy saùu phöông naøy cho con. Phaät daïy: –Haõy laéng nghe vaø ghi nhôù. Tröôûng giaû laø ngöôøi thoâng minh trí tueä neáu coù theå giöõ gìn boán giôùi khoâng coù vi phaïm thì ñôøi naøy ñöôïc moïi ngöôøi kính neå, ñôøi sau ñöôïc sanh leân trôøi: 1. Khoâng gieát haïi quaàn sanh.

2. Khoâng troäm caép. 3. Khoâng laáy vôï ngöôøi. 4. Khoâng noùi doái, noùi hai löôõi, taâm duïc, tham daâm, saân haän, ngu si, phaûi töï kieàm cheá ñöøng coù nghe theo. Neáu khoâng töï kieàm cheá boán söï vieäc naøy thì tieáng xaáu ngaøy moät taêng, nhö maët traêng ñaõ laën, aùnh saùng maát ñi thaønh toái taêm. Coøn ai töï kieàm cheá ñöôïc vieäc aùc naøy thì nhö maët traêng luùc môùi moïc, aùnh saùng caøng luùc caøng toû, cho ñeán ngaøy raèm laø luùc maët traêng troøn ñaày nhaát. Phaät daïy: –Laïi coù saùu vieäc laøm cho tieàn taøi moãi ngaøy moät hao giaûm: 1. Thích uoáng röôïu. 2. Thích côø baïc. 3. Thích nguû sôùm daäy treã. 4. Thích môøi khaùch vaø cuõng muoán ñöôïc ngöôøi ta môøi laïi. 5. Muoán keát thaân cuøng vôùi aùc tri thöùc. 6. Kieâu maïn khinh ngöôøi. Phaïm boán vieäc aùc ôû treân vaø laïi laøm saùu vieäc naøy seõ phöông haïi ñeán haïnh laønh, cuõng nhö khoâng ích lôïi trong vaán ñeà sinh keá, khieán cho tieàn baïc ngaøy moät hao giaûm, thì vieäc leã baùi saùu phöông coù ích lôïi gì. Phaät daïy: –AÙc tri thöùc coù boán haïng: 1. Beân trong coù taâm oaùn thuø, beân ngoaøi giaû laøm tri thöùc. 2. Ñoái vôùi ngöôøi tröôùc maët thì noùi toát sau löng thì noùi xaáu. 3. Khi baïn coù vieäc caàn caáp, tröôùc maët baïn thì toû ra saàu khoå, sau löng thì aáp uû vui möøng. 4. Beân ngoaøi nhö thaân laém, nhöng beân trong laïi möu oaùn. –Thieän tri thöùc cuõng coù boán haïng: 1. Beân ngoaøi nhö oan gia, beân trong laïi coù loøng nhaân haäu. 2. Tröôùc maët ngöôøi thì thaúng thaén can ngaên, beân ngoaøi thì ñeà cao vieäc toát cuûa ngöôøi. 3. Gaëp khi beänh hoaïn, keû quan quyeàn laøm cho baïn lo aâu sôï seät thì tìm caùch giuùp ñôõ hoùa giaûi. 4.

Thaáy baïn ngheøo tuùng cuõng khoâng boû rôi, thöôøng nghó caùch tìm phöông tieän muoán cho ñöôïc giaøu coù. –AÙc tri thöùc cuõng coù boán haïng:

245 KINH THI CA LA VIỆT LẠY SÁU PHƯƠNG - TRƯỜNG A HÀM II 1. Khoù can giaùn, khoù daïy doã laøm ñieàu thieän, cuøng keû aùc laøm thaân. 2. Duø coù daïy baûo cuõng khoâng thích nghe vì laøm baïn vôùi keû uoáng röôïu cho neân thích hôïp vôùi ngöôøi nghieän röôïu. 3. Duø coù daïy baûo thì baûo thuû, laïi coøn gaây nhieàu chuyeän. 4. Daïy baûo laøm baïn vôùi keû hieàn nhöng laïi quen thaân vôùi baïn beø côø baïc. –Thieän tri thöùc cuõng coù boán haïng: 1. Thaáy ngöôøi baàn cuøng ñoùi raùch thì giuùp cho sinh soáng. 2. Khoâng tranh hôn thua vôùi ngöôøi. 3. Thöôøng hay thaêm vieáng. 4. Ñi ñöùng luoân luoân töôûng nhôù. –Thieän tri thöùc laïi coù boán haïng: 1. Bò quan laïi baét bôù thì ñem veà che giaáu, chôø sau seõ giaûi quyeát. 2. Coù taät beänh, oám ñau thì ñem veà nuoâi döôõng, chaêm soùc. 3. Nhaän bieát baïn coù söï cheát choùc thì lo vieäc choân caát. 4. Neáu bieát baïn ñaõ cheát, laïi nghó töôûng ñeán gia ñình baïn. –Thieän tri thöùc laïi coù boán haïng: 1. Baïn muoán tranh giaønh, ñaáu ñaù thì ngaên caûn. 2. Baïn muoán theo keû aùc tri thöùc thì khuyeân can ñöøng theo. 3. Baïn khoâng muoán laøm aên thì khuyeân baûo lo laøm aên. 4. Baïn khoâng thích theo ñaïo phaùp thì daïy baûo laøm cho coù nieàm tin, vui veû. –AÙc tri thöùc laïi coù boán haïng: 1. Bò xaâm phaïm ít maø saân haän nhieàu. 2. Khi coù vieäc gaáp ruùt nhôø caäy thì khoâng chòu laøm. 3. Thaáy ngöôøi khi coù vieäc nguy caáp thì boû troán. 4. Thaáy ngöôøi cheát choùc thì boû ñi khoâng quan taâm. Phaät daïy: –Haõy choïn ngöôøi toát ñeå theo, keû aùc ñeå traùnh. Ta nhôø laøm baïn vôùi thieän tri thöùc maø töï mình ñöôïc thaønh Phaät. Phaät daïy: * Laïy veà phöông Ñoâng, yù nghóa laø: –Con thôø cha meï phaûi coù naêm vieäc: 1. Phaûi nhôù lo laøm aên.

2. Phaûi daäy sôùm ñeå sai baûo ngöôøi giuùp vieäc ñuùng giôø côm nöôùc. 3. Ñöøng ñeå cha meï lo aâu. 4. Phaûi nghó ñeán coâng ôn cuûa cha meï. 5. Cha meï beänh taät thì phaûi lo laéng tìm thaày thuoác trò lieäu. –Cha meï ñoái vôùi con cuõng coù naêm vieäc: 1. Phaûi nhôù khieán cho con boû aùc theo thieän. 2. Daïy cho con chaêm lo hoïc haønh. 3. Daïy cho con trì kinh giöõ giôùi. 4. Phaûi bieát lo döïng vôï gaû choàng cho con. 5. Trong nhaø coù cuûa caûi gì phaûi ñeå cho con. * Laïy veà phöông Nam, coù yù nghóa laø: –Ñeä töû thôø thaày phaûi coù naêm vieäc: 1. Phaûi cung kính taùn thaùn. 2. Phaûi nhôù ôn thaày. 3. Phaûi nghe theo lôøi thaày daïy. 4. Nhôù nghó khoâng nhaøm chaùn. 5. Neân heát loøng theo vaø khen ngôïi thaày. –Thaày daïy ñeä töû cuõng coù naêm vieäc: 1. Phaûi laøm cho mau hieåu bieát. 2. Haõy laøm cho ñeä töû mình hôn ñeä töû ngöôøi khaùc. 3. Muoán laøm cho ñieàu ñaõ bieát nhôù maõi khoâng queân. 4. Caùc hoaøi nghi ñeàu giaûng giaûi. 5. Muoán khieán ñeä töû trí tueä hôn thaày. * Laïy veà phöông Taây, coù yù nghóa laø: –Vôï thôø choàng phaûi coù naêm vieäc: 1. Choàng ñi ñaâu veà phaûi ñöùng daäy ngheânh tieáp. 2. Khi choàng ñi khoûi phaûi lo moïi vieäc naáu nöôùng, queùt doïn chôø choàng veà. 3. Khoâng ñöôïc coù loøng daâm duïc vôùi ngöôøi khaùc, choàng coù traùch maéng cuõng khoâng ñöôïc coù thaùi ñoä traùch maéng laïi. 4. Haõy laøm theo lôøi choàng raên daïy, coù nhaët ñöôïc vaät gì cuõng khoâng ñöôïc che giaáu. 5. Khi choàng nguû nghæ, phaûi lo saép xeáp xong roài môùi nguû. –Choàng ñoái vôùi vôï cuõng coù naêm ñieàu:

247 KINH THI CA LA VIỆT LẠY SÁU PHƯƠNG - TRƯỜNG A HÀM II 1. Ñi ñaâu phaûi cho vôï bieát. 2. Vieäc aên uoáng ñuùng giôø, cung caáp aùo quaàn cho vôï. 3. Phaûi cung caáp vaøng baïc chaâu baùu. 4. Nhöõng vaät ôû trong nhaø nhieàu ít ñeàu phaûi giao phoù cho vôï. 5. Khoâng ñöôïc ngoaïi tình, baèng caùch nuoâi döôõng, haàu haï, chuyeån taøi saûn. * Laïy phöông Baéc laø mình ñoái vôùi ngöôøi thaân thuoäc baèng höõu coù naêm vieäc: 1. Thaáy laøm vieäc aùc thì rieâng ñeán choã vaéng maø can giaùn, khuyeân ngaên. 2. Thaáy vieäc nguy caáp duø raát nhoû cuõng mau chaïy ñeán cöùu giuùp. 3. Coù vieäc noùi rieâng, khoâng ñöôïc noùi cho ngöôøi khaùc nghe. 4. Phaûi kính meán khen ngôïi nhau. 5. Coù vaät toát duø nhieàu, duø ít cuõng neân phaân chia cho nhau. * Laïy döôùi ñaát coù nghóa laø: –Chuû ñoái vôùi ngöôøi giuùp vieäc phaûi coù naêm vieäc: 1. Phaûi ñuùng giôø cho aên uoáng vaø cho quaàn aùo. 2. Khi bò beänh hoaïn phaûi goïi thaày thuoác ñeán ñieàu trò. 3. Khoâng ñöôïc ñaùnh ñaäp. 4. Hoï coù cuûa rieâng thì khoâng ñöôïc chieám ñoaït. 5. Nhöõng vaät phaân chia phaûi phaân chia ñoàng ñeàu. –Toâi tôù ñoái vôùi chuû cuõng coù naêm vieäc: 1. Phaûi lo daäy sôùm, ñöøng ñeå chuû nhaø goïi. 2. Khi laøm vieäc phaûi heát loøng. 3. Phaûi thöông tieác ñoà vaät cuûa chuû, khoâng ñöôïc vöùt boû cho ngöôøi khaùc. 4. Chuû nhaø ñi veà phaûi ñöa röôùc. 5. Phaûi khen ngôïi ñieàu hay, khoâng ñöôïc noùi ñieàu xaáu cuûa chuû. * Höôùng leân trôøi leã baùi coù nghóa laø ngöôøi phuïng söï caùc baäc Samoân, Ñaïo só caàn laøm naêm vieäc: 1. Höôùng ñeán caùc vò aáy vôùi thieän taâm. 2. Choïn lôøi hay maø noùi. 3. Laáy thaân cung kính. 4. Phaûi quyeán luyeán haâm moä.

5. Sa-moân, Ñaïo só laø baäc thieän só trong loaøi ngöôøi, phaûi cung kính, thôø phuïng, thöa hoûi veà phöông caùch ñeå thoaùt khoûi noãi khoå nôi cuoäc ñôøi.

–Sa-moân, Ñaïo só coù saùu ñieàu nhôù nghó ñeán phaøm nhaân:

1. Daïy hoï boá thí, khoâng ñöôïc tham lam keo kieät.

2. Daïy cho hoï trì giôùi, khoâng ñöôïc phaïm saéc duïc.

3. Daïy cho hoï nhaãn nhuïc, khoâng ñöôïc giaän hôøn.

4. Daïy cho hoï tinh taán, khoâng ñöôïc kieâu maïn, löôøi bieáng.

5. Daïy cho hoï nhaát taâm, khoâng ñöôïc buoâng lung.

6. Daïy cho hoï söï hieåu bieát, trí tueä khoâng ñöôïc ngu si.

Sa-moân, Ñaïo só daïy anh boû aùc laøm laønh, khai thò con ñöôøng chaùnh ñaïo, ôn aáy lôùn hôn cha meï. Haõy laøm nhö vaäy, xem nhö luùc cha anh coøn soáng daïy anh laïy saùu phöông, lo gì maø khoâng phuù quyù.

Thi-ca-la-vieät lieàn thoï naêm giôùi, laøm leã lui ra.

Phaät noùi baøi keä:

Gaø gaùy caàn daäy sôùm
Xuoáng giöôøng vaän y phuïc
Suùc mieäng ñeå taâm tònh
Hai tay daâng höông hoa.
Phaät cao hôn chö Thieân
Quyû thaàn khoâng bì kòp

Cuùi ñaàu nhieãu thaùp chuøa
Voøng tay laïy möôøi phöông.
Hieàn giaû khoâng tinh taán
Gioáng nhö caây khoâng reã
Reã ñöùt caønh laù khoâ
Khi naøo môùi lieàn ñöôïc.
Ngöôøi haùi hoa giöõa ngaøy
Hoa töôi ñöôïc bao laâu
Phoùng taâm töï buoâng yù
Maïng qua roài noùi gì.
Ngöôøi phaûi nghó voâ thöôøng
Noù ñeán khoâng heïn tröôùc
Phaïm loãi khoâng töï bieát
Maïng qua vì töï khinh.
Nay phaûi vaøo Neâ-leâ
Khi naøo môùi ra ñöôïc
249 KINH THI CA LA VIỆT LẠY SÁU PHƯƠNG - TRƯỜNG A HÀM II
Hieàn giaû nghe lôøi Phaät
Trì giôùi chôù coù nghi.
Phaät nhö caây hoa toát
Ai maø chaúng meán yeâu
Nôi nôi nghe tieáng Ngaøi
Taát caû ñeàu hoan hyû.
Khi ta ñöôïc quaû Phaät
Mong ñöôïc nhö Phaùp vöông
Vöôït qua ñöôøng sanh töû
Taát caû ñöôïc giaûi thoaùt.
Taâm nöông theo giôùi ñöùc
Phöôùc baùo thöôøng theo ta
Phaùp thieän nay lôùn daàn
Troïn xa ba neûo aùc.
Giôùi tröø heát lo sôï
Phöôùc ñöùc ba coõi quyù
Quyû thaàn taø ñoäc haïi
Khoâng phaïm ngöôøi coù giôùi.
Ñoïa theá tuïc khoå ñau
Maïng nhanh nhö ñieän chôùp
Giaø, beänh, cheát ñeán ngay
Chaúng keå laø haøo quyù.

Chaúng ai ñeå nöông töïa
Khoâng choã naøo troán ñöôïc
Phöôùc trôøi coøn phaûi heát
Maïng ngöôøi haù daøi laâu.
ÔÛ nhaø cuûa cha meï
Thí nhö ngöôøi khaùch troï
Maïng tröôùc thoï ñaõ heát
Boû cuõ thoï thaân môùi.
Taát caû do haønh ñoäng
Xoay vaàn nhö baùnh xe
Khôûi dieät theo toäi phöôùc
Sanh töû möôøi hai nhaân.
Hieän thaân khoâng thaùc loaïn
Teá ñoä khaép moïi ngöôøi
Thöông chuùng rôi ñöôøng taø
Troâi giaït nôi vöïc thaúm.
Sieâng naêng duøng saùu ñoä
Tu haønh ñaït nhö nhieân
Cho neân cuùi ñaàu laïy
Qui maïng Thieân Trung Thieân.
Thaân ngöôøi ñaõ khoù ñöôïc
Ñöôïc thaân laïi tham duïc
YÙ thöùc ñoái tham daâm
Thoï, töôûng khoâng nhaøm chaùn.
Döï bò ôû ñôøi sau
Hoan hyû ñeán ñòa nguïc
Saùu tình ñaõ ñaày ñuû
Töï mình chòu khoå ñau.
Taát caû phaûi chaùnh taâm
Ba ñôøi thaàn thöùc toát
Khoâng tham ñaém taùm naïn
Tuøy haïnh sanh möôøi phöông.
Sanh ñaâu cuõng tinh taán
Saùu ñoä laø caây caàu
Tueä roäng lôùn khuyeân raên
Taát caû nhôø trí Phaät.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*